

områder er det i dag ikke teknisk muligt at erstatte asbestholdige pakningsmaterialer. Dette gælder specielt rørsystemer for høje tryk, høje temperaturer og aggressive væsker. Den tekniske udvikling, bl.a. med fremkomsten af en række nye keramikmaterialer, går dog hurtigt på området. Frem til forbudsdatoen den 1. juli 1987 må brugere, fabrikanter m.v., der fortsat ikke mener at kunne undgå brugen af asbestholdige pakningsmaterialer, fremkomme med fornøden teknisk dokumentation for dette. Forud for den 1. juli 1987 må der herefter vurderes, om der for ganske specielle områder fortsat skal være en undtagelse fra forbuddet mod anvendelsen af asbest for så vidt angår ganske specielle pakningsformål.

Ad 4. Lejeforinger

I skibe anvendes til hovedakserne stadig væk lejeforinger, der indeholder op til 50 vægtprocent asbest. De internationale klassificeringsselskaber forlanger dette af hensyn til skibenes drifts- og sikkerhedssystemer. Det vil for nærværende ikke være muligt at fastsætte en tidsfrist, men forsknings- og udviklingsprojektet skal gennemføres i løbet af maksimalt 3 år, hvorefter der må være frembragt et grundlag for at fastsætte en endelig tidsfrist for ophør med anvendelse af asbestholdige lejeforinger i skibe.

Ad 5. Kommutatorer

De mange nye materialer, herunder keramikmaterialer, der er fremkommet som erstatningsprodukter til asbestholdige pakningsmaterialer, kan teknisk set danne udgangspunkt for erstatningsmaterialer til kommutatorer. Den nævnte tidsfrist vil derfor være en rimelig periode til at få foretaget de nødvendige praktiske tilpasninger af de allerede udviklede nye isoleringsmaterialer, der også til dette formål fuldt ud skulle kunne erstatte asbesten.

Ad 6. Kortlægning af asbestforekomster

De seneste år har man adskillige gange oplevet, at der er igangsat en indsats imod alvorlig asbestrisiko i arbejdsmiljøet i forbindelse med, at man tilfældigt har opdaget asbestforekomster. I dag har man kendskab til en række områder, hvor asbest er anvendt på en måde, der medfører en risiko for folk, der anvender de pågældende indretninger, eller som medfører en risiko ved reparation af bygninger, maskiner o.lign. For ikke i fremtiden ustandselig at skulle løbe ind i nye overraskelser må der nu foretages en fuldstændig kortlægning af forekomsten af asbest i det danske samfund. Kort-

lægningen skal registrere, på hvilken måde asbesten forekommer, på hvilken måde de asbestholdige dele indgår i dagliglivet, og på hvilken måde reparationer og andre indgreb foregår, således at kortlægningen kan danne grundlag for en vurdering af, i hvilke tilfælde det vil være nødvendigt at fjerne asbesten og indbygge erstatningsmaterialer.

Den her foreslåede kortlægning bør gennemføres som et projekt. Regeringen må bevilge de nødvendige midler (formentlig 20 mill. kr.) til, at Teknologisk Institut og andre sagkyndige kan gennemføre kortlægningen. Kortlægningen skal ikke gennemføres af arbejdstilsynet, da arbejdstilsynet i forvejen er mandskabsmæssigt stærkt belastet af regeringens nedskæringer også på dette område. Det skal derfor sikres, at der bliver tale om en ekstra bevilget indsats for miljøet, som ikke begrænser den løbende indsats på området.

Ad 7. Fjernelse af farlige asbestforekomster

Man har allerede i dag kendskab til en række farlige asbestforekomster. Der er tale om tidligere asbestanvendelser, der i dag fremstår som en betydelig risiko for folk der, betjener sig af apparater, bygninger m.v., og specielt frembyder en risiko for personer, der skal reparere eller på anden måde gribe ind i de apparater, bygninger m.v., hvor asbesten har været anvendt. Man har i dag kendskab til, at fjernvarmesystemer i stor udstrækning har anvendt asbest. Københavns kommune har iværksat fornødent program for fjernelse af asbest. I det omfang kortlægningsprojektet afslører yderligere asbestholdige fjernvarmesystemer, må tilsvarende programmer igangsættes.

På kraftværkerne forekommer store mængder ubundet asbest anvendt til forskellige isoleringsformål. Der må igangsættes øjeblikkelige initiativer med henblik på over en kortere årrække at få asbesten fjernet fuldstændigt fra kraftværkerne, da den forekommer på en sådan måde, at hverken drift eller specielt reparation kan foregå uden betydelig belastning af personalet.

Ved nedrivning af bygninger og ophugning af skibe, hvor der tidligere har været installeret asbest som isoleringsmateriale, består der også en betydelig risiko for det personale, der skal udføre arbejdet.

I forbindelse med de førnævnte udskiftningsopgaver samt ved de sidstnævnte nedrivningsopgaver må det sikres gennem en øget vejledning og kontrolindsats fra arbejdstilsynet, at samtlige hygiejneforanstaltninger fra de gældende asbestregler overholdes, således at man ikke udsætter det personale,